

وضعیت مدیریت سوخت و انرژی و تأثیرات آن بر محیط زیست در ایران

بر اساس مقایسه ایران با چند کشور منتخب

جدول های مقایسه ای زیر نشان از مشکلات در مدیریت سوخت و انرژی در ایران دارد.

نسبت میزان مصرف انرژی سرانه به کشورها:

ایران ۱۲۱، ترکیه ۵۵/۵ و هند ۱۵/۹ BTUS بنابراین مصرف سرانه ایران بیش از ۲ برابر ترکیه و ۹ برابر هند است.

رشد ناخالص ملی در سال ۲۰۰۶:

ایران ۲۲۲، ترکیه ۴۰۲، فرانسه ۲۲۳۰ و انگلستان ۲۳۴۵ میلیارد دلار بنابراین میزان حجم اقتصاد ایران نصف ترکیه و کمتر از یک دهم فرانسه و انگلیس است.

مصرف نفت روزانه:

ایران ۱/۷ میلیون، ترکیه ۶۹۰ هزار، هند با بیش از یک میلیارد جمعیت ۲/۸ میلیون، انگلستان ۱/۸ و فرانسه ۱/۹۸ میلیون بشکه است بنابراین ایران با جمعیت نزدیک به ترکیه، فرانسه و انگلستان و با جمعیت یک پانزدهم هند مصرفی معادل نزدیک به دو کشور صنعتی فرانسه و انگلستان و نیز ۲/۵ برابر ترکیه بعنوان یک کشور در حال توسعه مصرف می کند.

مصرف گاز طبیعی:

ایران ۴۲۰۰، ترکیه ۱۱۰۰، هند ۱۴۷۳ و انگلستان ۳۳۶۰ میلیارد فوت مکعب است بنابراین ایران نزدیک به ۴ برابر ترکیه، ۳ برابر هند و ۱/۵ برابر انگلستان گاز مصرف می کند.

تولید سرانه گاز کربنیک: ایران ۶/۶، ترکیه ۳/۶ و هند ۱/۳ تن بنابراین میزان گاز کربنیک تولیدی ایران ۲ برابر ترکیه و ۵ برابر هند است.

توضیح آنکه کشورهای ترکیه و انگلستان مصرف زغال سنگ بالا دارند اما با مقایسه میزان کل مصرف انرژی به واحد BTUS مقایسه منطقی و دقیق می باشد. بطوری که مصرف کل انرژی ایران ۷۹۰۰ میلیارد BTUS در سال است حال آنکه مصرف سالانه ترکیه ۳۵۰۰ میلیارد BTUS در سال است که سرانه هر کشور به ترتیب ۵۵/۵ میلیون ترکیه و ۱۲۱ میلیون متعلق به ایران است. بدین ترتیب مصرف کل انرژی در ایران ۲/۵ برابر ترکیه است حال آنکه تولید ناخالص ملی ایران حدود نصف ترکیه می باشد. مقایسه آمار فوق در رابطه با ایران، بر ناهنجاری های قابل توجه در مصرف بی رویه و فاقد مدیریت در کشور دلالت دارد. اگر ایران مصرف انرژی خود را به حد استاندارد جهانی برساند سالانه ۳۰ میلیارد دلار از محل نفت و ۶۰ میلیارد دلار از محل گاز طبیعی صرفه جویی خواهد کرد.

اگر فرض شود ترکیه و سایر کشورهای مورد مقایسه حدود ۳۰٪ از انرژی مورد نیاز خود را از محل مصرف ذغال سنگ و یا سوخت اتمی تامین نمایند و با این واقعیت که مصارف ذغال ینگ و انرژی اتمی در ایران فعلا نامحسوس است هنوز اقتصاد ایران با این میزان مصرف ۲/۵ برابر نسبت به ترکیه فقط حدود ۷۰٪ بازدهی ترکیه را داست. به عبارت دیگر، بر مبنای وضعیت موجود سالانه نزدیک ۱۳۰ میلیارد دلار به دلایل متعدد به هدر می رود.

آمار بالا بر اساس آخرین داده پردازی های موسسات معتبر بین المللی مربوط به سال های ۲۰۰۶ تا ۲۰۰۸ میلادی است

هر ۱۰۵۴ BTU ژول

میزان کل مصرف انرژی کشورهای منتخب در مقایسه با ایران

نام کشور	نفت مصرفی (میلیون بشکه در روز)	گاز مصرفی (میلیارد فوت مکعب)	زغال سنگ (میلیون تن)	برق مصرفی (میلیارد کیلو وات ساعت)	جمع کل مصرف انرژی (BTUS)	سرايه انرژی (میلیون BTUS)
ترکیه	۰/۶۹۰	۱۱۰۰	۸۶	۱۲۹	۳۵۰۰ میلیارد	۵۵/۵
ایران	۱/۷	۴۲۰۰	۲	۱۵۴	۷۹۰۰ میلیارد	۱۲۱
هند	۲/۸	۱۴۷۳	۵۷۹	۵۱۷	۱۲۴۰۰ میلیارد	۱۵/۹
انگلستان	۱/۸	۳۳۶۰	۶۸	۳۴۶		
فرانسه	۱/۹۸		۲۲۰۹۴			

منبع : U.S Energy Administration

: British Thermal Unit. ۱BTU is equal to ۱۰۵۴ J / ۰۲۹۳ W: BTU

بررسی از بعد زیست محیطی

نام کشور	دی اکسید کربن ناشی از مصرف انرژی (میلیون تن)	سرايه (تن)	تولید سرايه گاز کربنیک* per capita (۲۰۰۶) (تن)
ترکیه	۲۶۶/۴		۳/۶
ایران	۵۱۱	۷/۷۸	۶/۶
هند	۱۳۰۰	۱/۱۶	۱/۳
انگلستان	۵۶۴	۹/۵	۹/۴
فرانسه ۲۰۰۶	۴۱۸		۳/۲

*منبع : تحولات هزاره گزارش سازمان ملل ۲۸ جولای ۲۰۰۹ UN millennium Development Coal indicator

رشد تولید داخلی (به میلیارد دلار): ۲۰۰۸

شاخص توسعه انسانی (آخرین آمار)	GNP PPP* (رشد US \$ ناخالص ملی (۲۰۰۶))	نرخ سواد	دسترسی به آب سالم	درصد خط زیر فقر	درصد جمعیت کارگر	جمعیت میلیون	GDP (میلیون دلار)	نام کشور
۰/۷۳۶	۲۲۲	%۸۲	فاقد آمار رسمی	%۳۳ غیر رسمی	۳/۳	۷۵	۷۷۹	ایران
۰/۷۵	۴۰۲	%۸۹	%۹۷	%۲۷	۰/۹	۷۴	۹۹۲	ترکیه
۰/۹۳۸	۲۲۳۰	%۹۸		%۶/۲		۶۳	۲/۱۲۱	فرانسه
۰/۹۳۹	۲۳۴۵	%۹۹		%۱۲		۶۱	۲/۲۶۰	انگلستان
۰/۷	۲۶۸۲۶			%۳۲/۶		۷۱۰۰	۶۹/۶۰۹	کل جهان

منبع: بانک جهانی - گزارش تحولات شاخص های جهانی ۱۹ آوریل ۲۰۱۰

* GNP PPP درآمد ناخالص ملی بر اساس قدرت خرید مردم

سرانه ناخالص ملی کشورهای منتخب

GDP/capita ۲۰۰۷	GDP ۲۰۰۶ میلیارد دلار	GDP ۱۹۹۸ میلیارد دلار	GDP ۱۹۸۸ میلیارد دلار	نام کشور
۵۳۶۰	۴۰۲	۲۰۰	۹۰	ترکیه
۳۰۰۰	۲۲۲	۱۰۲	۱۱۶	ایران
۳۵۴۰۰	۲۲۳۰	۱۴۷۳	۱۰۰۷	فرانسه
۸۲۳	۹۰۶	۴۱۳	۲۹۱	هند
۶۹۱۲	۴۶۸۲۶	۶۲۱۷	۱۷۹۰	جهان